

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 259/2021-91

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **mesto Košice**, Trieda SNP 48/A, Košice, IČO 00 691 135, zastúpeného advokátskou kanceláriou doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD. & Associates, s. r. o., Hlavná 25, Košice, v mene ktorej koná advokát doc. JUDr. Jozef Tekeli, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Cob 57/2020 z 11. augusta 2020 a jeho postupu v tomto konaní takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Cob 57/2020 z 11. augusta 2020 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 3 Cob 57/2020 z 11. augusta 2020 **z r u š u j e a v e c v r a c i a** Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.
3. Krajský súd v Košiciach **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **680,74 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 29. septembra 2020 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Cob 57/2020 z 11. augusta 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a jeho postupom v označenom konaní. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a zakázať krajskému súdu pokračovať v porušovaní jeho práv.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 259/2021-38 z 29. júna 2021 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a priložených dokumentov vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca na Okresnom súde Košice I (ďalej len „okresný súd“) domáha vypratania nehnuteľnosti (pozemkov a parkovacích plôch) žalovaným a zaplatať finančnej náhrady za bezdôvodné obohatenie.

4. Okresný súd medzitýmnym rozsudkom č. k. 30 Cb 120/2018-351 zo 16. októbra 2019 v znení opravného uznesenia z 11. marca 2020 (ďalej len „medzitýmny rozsudok“) návrh žalovaného na prerušenie konania zamietol (výrok I) a rozhodol, že nájomný vzťah, ktorý mal vzniknúť z nájomnej zmluvy č. 2012001646 z 30. júla 2012 medzi sťažovateľom ako prenajímateľom a žalovaným ako nájomcom, nie je (výrok II.) a že nájomný vzťah, ktorý mal vzniknúť z dodatku č. 2 k nájomnej zmluve č. 2012001646 uzatvorený 24. júna 2016, nie je (výrok III).

5. Proti označenému medzitýmnmu rozsudku podal odvolanie žalovaný. Krajský súd o tomto odvolaní rozhodol napadnutým uznesením tak, že medzitýmny rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Krajský súd dospel k záveru, že medzitýmny rozsudok nie je rozhodnutím vo veci samej, a preto okresný súd nemohol v zmysle § 162 ods. 3 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) rozhodnúť o návrhu protistrany na prerušenie konania. Ak o tomto návrhu okresný súd rozhodol v medzitýmnom rozsudku, toto jeho pochybenie predstavuje samo osebe dôvod na jeho zrušenie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že krajský súd neprihliadal na jeho vyjadrenie k odvolaniu žalovaného, keď v napadnutom uznesení výslovne uviedol, že sa k odvolaniu žalovaného nevyjadril. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že krajský súd napadnutým uznesením zrušil medzitýmny rozsudok okresného súdu ako celok iba z jediného dôvodu, a to domnelého nesplnenia procesných podmienok na rozhodnutie o návrhu na prerušenie konanie ako súčasť medzitýmneho rozsudku. Právny záver krajského súdu, že medzitýmny rozsudok nie je rozhodnutie vo veci samej, nemá podľa sťažovateľa oporu v § 212 ods. 1 a 2 CSP ani v judikatúre všeobecných súdov. Uvedené podľa sťažovateľa predstavuje extrémny prípad svojvôle krajského súdu. Domnieva sa, že na zrušenie medzitýmneho rozsudku nebol podľa Civilného sporového poriadku daný žiaden dôvod, pretože medzitýmny rozsudok je rozhodnutím vo veci a okresný súd mal v nadväznosti na uvedené povinnosť rozhodnúť aj o návrhu protistrany na prerušenie konania. Ak odporca zrušil medzitýmny rozsudok v rozpore s Civilným sporovým poriadkom, resp. bez zákonného podkladu na jeho zrušenie, svojím postupom porušil aj základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, pretože konanie zbytočne a nezákonne predĺžil.

III.

Vyjadrenia krajského súdu a zúčastnenej osoby, replika sťažovateľa a ústne pojednávanie

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

7. Krajský súd vo svojom vyjadrení poukázal na to, že v zmysle judikatúry ústavného súdu ústavná sťažnosť smerujúca proti kasačnému rozhodnutiu v zásade nie je prípustná, pretože kasačné rozhodnutie nevytvára konečné usporiadanie pomerov. Výnimku predstavujú kasačné rozhodnutia, v ktorých je vyjadrený záväzný právny názor majúci dosah na konečné rozhodnutie vo veci. Ďalej, čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno podľa krajského súdu aplikovať na kasačné rozhodnutie, pretože sa ním nerozhoduje o občianskych právach alebo záväzkoch.

8. Vzhľadom na uvedené sa krajský súd domnieva, že meritórny prieskum napadnutého uznesenia ústavným súdom je v tejto veci vylúčený.

9. K samotnému obsahu napadnutého uznesenia a jeho dôvodom sa krajský súd nevyjadril.

III.2. Vyjadrenie zúčastnenej osoby:

10. Zúčastnená osoba (obchodná spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]) zaslala ústavnému súdu viaceré vyjadrení vrátane *amicus curiae* listu. Ústavný súd ju vyzval na vyjadrenie výzvou zo 16. júla 2021, ktorej prílohu tvorila aj ústavná sťažnosť sťažovateľa vrátane jej doplnenia.

11. Zúčastnená osoba poukázala na to, že prijatie novely všeobecne záväzného nariadenia mestom Košice je, resp. bolo účelovým krokom sťažovateľa pri riešení parkovania v meste a všeobecné súdy ho už označili ako „protiprávne“, na čo nadväzujú aj iné rozhodnutia všeobecných súdov proti sťažovateľovi. Konanie sťažovateľa vrátane nerešpektovania lehôt a podania viacerých ústavných sťažností je potrebné vnímať ako snahu o umelé predĺženie príslušných konaní, preto argument sťažovateľa o porušení jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov vyznieva nepresvedčivo.

12. Sťažovateľ podľa zúčastnenej osoby dlhodobo a flagrantne ignoruje právoplatné a vykonateľné súdne rozhodnutia o úprave parkovania, pričom na podporu, resp. šírenie svojich neopodstatnených tvrdení využíva aj médiá, a tak v meste spôsobuje chaos, zmätok a neistotu. Taktiež neoprávnene zabral 74 prenajatých parkovacích plôch na [REDAKOVANÉ] na účel výstavby [REDAKOVANÉ]. Podobná situácia vznikla aj v auguste 2021 vo vzťahu k parkovaciemu priestoru pred [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľ taktiež svojvoľne odstraňuje dopravné značenie, ktoré je vo vlastníctve zúčastnenej osoby. Skutočnosť, že stále vystavuje faktúry a prijíma od zúčastnenej osoby nájomné, len dokrešľuje jeho účelový prístup v otázke platnosti spornej nájomnej zmluvy.

13. Podľa zúčastnenej osoby je to práve sťažovateľ, kto dlhodobo a svojvoľne nerešpektuje súdne rozhodnutia a poškodzuje ju na jej právach.

14. Zúčastnená osoba ďalej poukázala na to, že nemala možnosť oboznámiť s obsahom ústavnej sťažnosti podanej sťažovateľom, keďže jej kópiu predloženú okresnému súdu sťažovateľ s výnimkou samotného petitu vymazal.

15. Zúčastnená osoba napokon uviedla, že medzitýmny rozsudok nie je rozhodnutím vo veci samej podľa § 162 ods. 3 CSP, teda nie je rozhodnutím, v rámci ktorého by bolo možné rozhodovať o zamietnutí návrhu na prerušenie konania. Navyše, prekážka veci rozhodnutej ako neodstrániteľná vada konania, na ktorú je súd povinný prihliadať *ex officio*, sa nevzťahuje iba na rozhodnutia vo veci samej, ale aj na rozhodnutie o návrhu na prerušenie konania z totožných dôvodov. Rozhodnutie o zamietnutí návrhu na prerušenie konania tak zakladá tzv. prekážku právoplatne rozhodnutej veci a v zmysle § 230 CSP by sa tak o tej istej veci nemohlo rozhodovať opäť.

III.3. Replika sťažovateľa:

16. Sťažovateľ vo svojej replike poukázal na to, že krajský súd nijak nepodporil správnosť svojich záverov vyjadrených v napadnutom uznesení. Zdôrazňuje, že zrušenie zákonného a vecne správneho rozhodnutia okresného súdu bez potvrdenia existencie odvolacích dôvodov a prinútenie okresného súdu konať spôsobom v rozpore s Civilným sporovým poriadkom nemožno podceňovať ani zľahčovať.

17. Sťažovateľ nepovažuje vyjadrenie zúčastnenej osoby za relevantné, pretože argumenty krajského súdu majú byť obsiahnuté priamo v jeho rozhodnutí (napadnutom uznesení), ako aj z dôvodu, že nesprávny výklad právnej normy (Civilný sporový poriadok) krajským súdom nie je nevyhnutne prepojený so skutkovým stavom veci, na ktorý zúčastnená osoba podrobne odkazuje. Sťažovateľ sa nestotožňuje s tvrdením, že on sám predlžuje konanie pred všeobecnými súdmi, či už využívaním svojich procesných práv, alebo niekoľkodňovým zmeškaním poriadkovej lehoty.

III.4. K ústnemu pojednávaniu:

18. Ústavný súd po oboznámení sa s predloženými dokumentmi dospel v tejto veci k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Vzhľadom na uvedené podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

19. Podstatu námietok sťažovateľa predstavuje tvrdenie, že krajský súd v napadnutom uznesení nemal zákonný dôvod na zrušenie medzitýmneho rozsudku okresného súdu, čím v podstate konal natoľko svojvoľne, že to vyústilo až do porušenia jeho práv podľa ústavy a dohovoru. Sťažovateľ tiež namieta, že krajský súd neprihliadol na jeho vyjadrenie k žalovaným podanému odvolaniu a že vydaním napadnutého uznesenia spôsobil aj vznik zbytočných prietáhov v tejto veci.

20. Na úvod považuje ústavný súd za potrebné pripomenúť, že sťažovateľ nepodal proti napadnutému uzneseniu dovolanie. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 3 Cdo 236/2016 z 19. januára 2017 uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 3/2017 pod č. 19, v zmysle ktorého dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej

inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nesmeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej ani rozhodnutiu, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle § 420 CSP. Kasačné (procesné) uznesenie, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej. Rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej je rozsudok, ktorým odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie buď potvrdzuje, alebo mení.

21. Ústavný súd, zohľadňujúc už citovanú judikatúru najvyššieho súdu a podporne aj § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde, v zmysle ktorého ústavný súd neodmietne prijatie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť, ak sťažovateľ preukáže, že nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd, z dôvodov hodných osobitného zreteľa, nevyžadoval od sťažovateľa podanie dovolania pred podaním tejto ústavnej sťažnosti a uznesením č. k. I. ÚS 259/2021-38 z 29. júna 2021 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

22. Pokiaľ ide o skutočnosť, že napadnuté uznesenie predstavuje kasačné (zrušujúce) rozhodnutie, ústavný súd súhlasí s názorom krajského súdu, že preskúmanie kasačného rozhodnutia ústavným súdom je možné len v špecifických prípadoch. Ústavný súd už opakovane judikoval, že k preskúmaniu a prípadnému zrušeniu zrušujúceho rozhodnutia dochádza výnimočne, a to iba v tom prípade, keď dôvody pre tento krok sú natoľko závažné, že sa blížia zmätočným záťažiam, a tak znehodnocujú ďalšie konanie, alebo ak by išlo o veľmi pevnú hmotnoprávnu pozíciu preskúmaného kasačného rozhodnutia (II. ÚS 868/2016, II. ÚS 6/2018, I. ÚS 443/2019).

23. Ústavný súd v nadväznosti na uvedené konštatuje, že v prípade sťažovateľa možno uvažovať o prvej alternatíve v zmysle už citovanej judikatúry, a to o existencii zmätočnej záťaže znehodnocujúcej ďalšie konanie, pretože – ako na to poukázal aj krajský súd vo svojom vyjadrení – žiadna (pevná) hmotnoprávna pozícia nebola v napadnutom uznesení vyjadrená. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že takouto zmätočnou záťažou je poznačené aj napadnuté uznesenie.

24. Pokiaľ ide o rozsah ústavnoprávneho prieskumu, krajský súd vo svojom vyjadrení uviedol, že čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vo vzťahu k napadnutému uzneseniu aplikovať. Ústavný súd k tejto námietke krajského súdu považuje za vhodné v krátkosti ozrejmiť, že v konaní pred okresným súdom sa rozhoduje o „občianskych právach a záväzkoch“ sťažovateľa, preto celé konanie vo vzťahu k jeho návrhu je pokryté zárukami čl. 6 ods. 1 dohovoru. Inou otázkou je, či namietanie porušenia označeného práva podľa dohovoru nie je v tejto fáze konania predčasné. Avšak, ako už bolo uvedené, ústavnoprávny prieskum kasačných rozhodnutí ústavným súdom je za istých okolností nielen možný, ale z pohľadu ochrany základných práv sťažovateľov aj potrebný. Ústavný súd preto ani túto námietku krajského súdu nemohol akceptovať.

25. Z uvedených dôvodov môže ústavný súd pristúpiť k samotnému prieskumu napadnutého uznesenia. Ústavný súd sa zameria na preskúmanie rešpektovania základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením, pretože táto námietka jednak predstavuje nosnú argumentáciu sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti a zároveň v prípade, že by bola vyhodnotená ako dôvodná, predstavovala by dostatočný základ na zrušenie napadnutého uznesenia a docielenie nápravy, ktorej sa sťažovateľ pred ústavným súdom domáha.

26. Krajský súd v napadnutom uznesení, ktorým zrušil medzitýmny rozsudok okresného súdu v znení opravného uznesenia, uviedol:

„62. Podľa § 162 ods. 3 C.s.p., o zamietnutí návrhu na prerušenie konania súd rozhodne spolu s rozhodnutím vo veci samej.

63. Súd prvej inštancie o návrhu na prerušenie konania rozhodol medzitýmnym rozsudkom.

64. Medzitýmny rozsudok nie je rozhodnutím vo veci samej.

65. Rozhodnutím vo veci samej sa podľa zákona rozumie nárok uplatnený žalobou.

66. Jednoduchým porovnaním obsahu žaloby zo dňa 2.11.2018 - žalobného petitu a výrokom uvedeným v medzitýmnom rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie nerozhodol o celom petite návrhu ale len o návrhu na vydanie medzitýmneho rozsudku.

67. Vzhľadom na horeuvedené súd prvej inštancie pochybil, ak medzitýmnym rozsudkom rozhodol o zamietnutí návrhu žalovaného na prerušenie konania.

68. Podľa § 389 ods. 1 písm. a) C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak neboli splnené procesné podmienky.

69. V dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie, ktorý medzitýmnym rozsudkom zamietol návrh žalovaného na prerušenie konania, aj keď pre vydanie tohto rozhodnutia neboli splnené procesné podmienky došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

70. Jediným možným prostriedkom nápravy porušených procesných práv je tak zrušenie odvolaním napadnutého medzitýmneho rozsudku a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, ktoré už bude zodpovedať požiadavkám spravodlivého súdneho procesu.“

27. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia a už citovanej časti jeho odôvodnenia konštatuje, že záver krajského súdu o tom, že medzitýmny rozsudok nie je rozhodnutím vo veci samej, vyznieva nelogicky a nepresvedčivo, a to s ohľadom na znenie a zmysel samotného Civilného sporového poriadku, na judikatúru najvyšších súdnych autorít a aj s ohľadom na odbornú literatúru v tejto oblasti.

28. Podľa § 212 ods. 1 CSP rozsudkom rozhoduje súd vo veci samej.

Podľa § 212 ods. 2 CSP rozsudkom sa rozhoduje o celej prejednáwanej veci. Ak je to účelné, súd môže rozsudkom rozhodnúť najskôr len o jej časti alebo len o jej základe alebo dôvode.

Podľa § 214 ods. 2 CSP súd môže na návrh strany medzitýmnym rozsudkom rozhodnúť, či tu je, alebo nie je právo, od ktorého celkom alebo sčasti závisí rozhodnutie vo veci samej.

29. Rozsudok je zásadným meritórnym rozhodnutím a v sporovom konaní bezvýnimočnou formou rozhodnutia vo veci samej, pričom sa diferencuje na rozsudok konečný, čiastočný a medzitýmny (dôvodová správa k § 212 CSP). Vo veci samej súd spravidla rozhoduje rozsudkom – a naopak, ak rozhoduje rozsudkom, rozhoduje vždy meritórne, vo veci samej (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. 788 s.). Medzitýmny rozsudok ako inštitút civilného procesu predstavuje výnimku z povinnosti súdu vyčerpať rozsudkom celý predmet konania (*ibid.*, 791 s.).

30. Ako na to poukázal sám sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti, aj najvyšší súd vo všeobecnosti pripúšťa pri medzitýmnom rozsudku podanie dovolania proti odvolaciemu rozhodnutiu z dôvodov zmätočnosti podľa § 420 CSP, teda odvolacie rozhodnutie (rozsudok), ktorým sa potvrdzuje alebo mení medzitýmny rozsudok v tej-ktorej veci, považuje za rozhodnutie vo veci samej (uznesenie č. k. 2 Cdo 11/2017 z 27. septembra 2018, uznesenie č. k. 7 Cdo 102/2017 z 27. novembra 2019, uznesenie č. k. 4 Cdo 2/2018 z 24. októbra 2018, uznesenie č. k. 7 Cdo 82/2018 z 30. januára 2019, uznesenie č. k. 8 Cdo 134/2020 z 30. novembra 2020 a iné). Len pre úplnosť ústavný súd pripomína, že v špecifickom prípade sťažovateľa, keď krajský súd napadnutým uznesením zrušil medzitýmny rozsudok, nebolo dovolanie prípustné (pozri bod 20 tohto nálezu). Na základe uvedeného možno urobiť jednoznačný záver, že aj najvyšší súd vo svojej judikatúre akceptuje medzitýmny rozsudok ako rozhodnutie vo veci samej.

31. Vzhľadom na to, že medzitýmny rozsudok je rozhodnutím vo veci, všeobecný súd podľa názoru ústavného súdu nielen môže, ale je dokonca povinný v rámci tohto medzitýmneho rozsudku rozhodnúť aj o (zamietnutí) návrhu na prerušenie konania podľa § 162 ods. 3 CSP. Práve opačný postup, ktorý prezentoval krajský súd, spočívajúci v nerozhodnutí o návrhu na prerušenie konania v rámci rozhodnutia vo veci samej by vyvolával napätie so znením a zmyslom označených ustanovení Civilného sporového poriadku. Navyše, ak by okresný súd takýto nesprávny a v danej veci preňho záväzný právny názor krajského súdu (§ 391 ods. 2 CSP) nasledoval, vystavoval by strany sporu ďalším prípadným procesným komplikáciám a predlžovaniu sporu.

32. Ústavný súd ďalej poukazuje na skutočnosť, že okresný súd vydaním medzitýmneho rozsudku stranám sporu jasne demonštroval, že v konaní sa bude pokračovať, resp. že k prerušeniu konania nedošlo. Je potom rozumné, aby im to tento súd dal formálne najavo, a to tak, že návrh na prerušenie konania zamietne.

33. Zohľadňujúc všetko už uvedené, strohé konštatovanie krajského súdu o tom, že medzitýmny rozsudok nie je rozhodnutím vo veci samej – navyše, bez akéhokoľvek odkazu na konkrétne zákonné ustanovenie, relevantnú judikatúru či odbornú literatúru podporujúcu tento prekvapivý záver – a že v zmysle § 162 ods. 3 CSP okresný súd nemohol medzitýmnym rozsudkom rozhodnúť aj o návrhu na prerušenie konania, vykazuje podľa ústavného súdu známky svojvôle a arbitrárnosti namietanej sťažovateľom. V nadväznosti na to možno uzavrieť, že zrušeniu medzitýmneho rozsudku chýbal relevantný zákonný základ.

34. Už uvedené úvahy by samy osebe predstavovali dostatočný dôvod na rozhodnutie o porušení práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie napadnutého uznesenia. Vzhľadom na rozsah zmätočnosti napadnutého uznesenia však ústavný súd považuje za potrebné vyjadriť sa aj k ďalším záverom krajského súdu.

35. Krajský súd v napadnutom uznesení uviedol, že okresný súd rozhodol „len“ o návrhu na vydanie medzitýmneho rozsudku, a nie „o celom petite“, teda podľa krajského súdu len o návrhu na vydanie medzitýmneho rozsudku, nie však o tom, či existuje povinnosť nehnuteľnosť vypratať a zaplatiť finančnú náhradu za bezdôvodné obohatenie (čo je zvyšná časť „celého petitu“).

36. Ako už bolo uvedené, medzitýmnym rozsudkom sa v tejto veci rozhodlo o tom, či tu je alebo nie je právo, od ktorého celkom alebo sčasti závisí rozhodnutie vo veci samej. Ak by okresný súd

nerozhodoval o existencii tohto práva, nemohol by vôbec rozhodnúť medzitýmym rozsudkom, a to bez ohľadu na prípadnú existenciu výroku o nevyhovení návrhu na prerušenie konania. Medzitýmym rozsudkom sa nerozhoduje „o celom petite“, ako ho vníma krajský súd, ale v zmysle Civilného sporového poriadku o základe alebo dôvode nároku, alebo o tom, či tu je alebo nie je právo, od ktorého celkom alebo sčasti závisí rozhodnutie vo veci samej (§ 214 CSP). A takéto rozhodnutie medzitýmym rozsudkom je vždy rozhodnutím vo veci.

37. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu taktiež neobjasnil, prečo ním vnímané nesprávne rozhodnutie o návrhu na prerušenie konania výrokom medzitýmneho rozsudku bez ďalšieho opodstatňuje, aby tento medzitýmny rozsudok – ktorého meritórne závery odvolací súd, aj keď takúto možnosť mal, vôbec nespochybnil – bol ako celok zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na nové rozhodnutie. Odôvodnenie napadnutého uznesenia nedáva presvedčivú odpoveď na otázku, prečo by výrok o návrhu na prerušenie konania (výrok I) nemohol byť oddelený od samotného rozhodnutia vo veci, resp. výrokov medzitýmneho rozsudku vo veci samej (výroky II a III). Už vôbec potom nemožno porozumieť záveru krajského súdu, v zmysle ktorého je v okolnostiach danej veci výrok vo veci samej závislý od výroku, ktorým sa rozhodlo o návrhu na prerušenie konania.

38. Podobne nepresvedčivo vyznieva aj názor krajského súdu o tom, že prípadným, resp. ním vnímaným nesprávnym rozhodnutím o návrhu na prerušenie konania by bez ďalšieho malo dôjsť k porušeniu práva zúčastnenej osoby na spravodlivé súdne konanie.

39. Rozhodnutia súdu o prerušení konania a o zamietnutí návrhu na prerušenie konania sú procesnými rozhodnutiami, ktorými sa nerozhoduje o právach a povinnostiach účastníkov sporu vo veci samej (napr. uznesenia najvyššieho súdu č. k. 3 Cdo 204/2013 z 1. novembra 2014 a č. k. 5 Obdo 65/2020 z 20. januára 2021, tiež I. ÚS 53/2010). Navyše, ústavný súd stabilne judikuje, že nie každé porušenie zákona znamená aj porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (I. ÚS 212/2017, I. ÚS 481/2019). O to menej v situácii, keď k nemu v skutočnosti ani len nemohlo dôjsť.

40. Ústavný súd v nadväznosti na všetko už uvedené považuje za príznačné, že krajský súd sa vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti obmedzil na spochybnenie právomoci ústavného súdu a nepovažoval za potrebné, hoci len formálne, poukázať na správnosť svojich záverov vyjadrených v napadnutom uznesení.

41. Ústavný súd konštantne judikuje, že prípady, v ktorých nesprávna aplikácia jednoduchého práva všeobecným súdom má za následok porušenie základných práv a slobôd, sú aj prípady svojoľnej aplikácie jednoduchého práva. Pojem svojoľne možno interpretovať na prípady, keď všeobecný súd urobí taký výklad použitej právnej normy, ktorý je v extrémnom rozpore s právom na súdnu ochranu a princípom spravodlivosti, alebo ho urobí v inom než zákonom ustanovenom a v právnom myslení konsenzuálne akceptovanom význame či bez bližších nerozpoznateľných kritérií (I. ÚS 533/2016). O svojoľli (arbitrárnosti) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05, I. ÚS 331/2019).

42. Závery krajského súdu vyjadrené v napadnutom uznesení možno podľa ústavného súdu považovať za prípad takejto svojoľle, ktorý v dostatočnej miere opodstatňuje jeho zásah

aj vo vzťahu ku kasačnému rozhodnutiu, a to v situácii, keď by bol okresný súd právnym názorom krajského súdu v danej veci viazaný (§ 391 ods. 2 CSP) a v rámci tejto viazanosti by vystavoval strany sporu ďalším prípadným procesným komplikáciám a s tým súvisiacemu zbytočnému predlžovaniu sporu.

43. Na základe uvedených úvah dospel ústavný súd k záveru, že napadnutým uznesením došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa § 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

44. V nadväznosti na uvedené ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil (§ 133 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie [§ 133 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde; bod 2 výroku tohto nálezu].

45. Vzhľadom na výrok o porušení označených práv sťažovateľa napadnutým uznesením už ústavný súd nepovažoval za potrebné preskúmať jeho postup v príslušnom konaní a v rámci neho námietku sťažovateľa o porušení jeho práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy. Po zrušení napadnutého uznesenia vrátení veci sa krajskému súdu otvára priestor na nápravu prípadných pochybení v jeho postupe a zabezpečenie práva na rovnosť účastníkov.

46. Pokiaľ ide o námietku porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že vydanie napadnutého uznesenia, aj keď vyústilo do rozhodnutia ústavného súdu o porušení práv sťažovateľa, ešte bez ďalšieho nepredstavuje dostatočný základ na vyslovenie zbytočných prietáhov v postupe krajského súdu.

47. V tomto smere ústavný súd považuje za potrebné doplniť, že sťažovateľom citované judikáty ústavného súdu k prietahom v konaní všeobecných súdov (napr. nález vo veci III. ÚS 379/2017) sa týkali iných skutkových okolností. V označenej veci sa na ústavný súd obrátil sťažovateľ, ktorého sťažnosť smerovala proti postupu všeobecného súdu v 15 rokov trvajúcim konaní, v ktorom nadriadený súd štyrikrát zrušil odvolaním napádané rozhodnutia, a teda vytvoril akýsi „súdny ping-pong“ medzi súdom nižšej a vyššej inštancie, a to bez zohľadnenia v § 390 CSP zakotvenej zásady „jedenkrát a dost“ (bližšie pozri aj *Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol.* Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. 1306 s.).

48. Ústavný súd vzhľadom na uvedené, zohľadňujúc tiež skutočnosť, že sťažovateľ napadol porušenie svojho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru výlučne postupom krajského súdu v jeho veci, tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

49. Pokiaľ ide o návrh sťažovateľa zakázať krajskému súdu pokračovať v porušovaní jeho práv, ústavný súd konštatuje, že takýto výrok ústavného súdu prichádza do úvahy predovšetkým v situáciách tzv. trvajúceho porušovania práv sťažovateľov (porov. nález Ústavného súdu Českej republiky č. k. IV. ÚS 1351/16 zo 6. apríla 2017, ktorým zakázal orgánom väzenskej služby porušovať práva sťažovateľa na ochranu vlastníctva a pokojné užívanie majetku vykonávaním zrážok z jeho účtu v určitom rozsahu a prikázal im umožniť sťažovateľovi disponovať s jeho účtom

určitým spôsobom; tiež nález č. k. II. ÚS 2156/21 z 8. novembra 2021, ktorým zakázal príslušnému súdu porušovať právo sťažovateľa na obhajobu neumožňovaním nahliadnutia do trestného súdneho spisu).

50. Zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci krajskému súdu na nové rozhodnutie predstavuje podľa ústavného súdu v okolnostiach tejto veci, kde nie je v hre tzv. trvajúce porušovanie práv sťažovateľa, dostatočnú nápravu. Preto ústavný súd tomuto návrhu nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

51. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 680,74 eur (bod 3 výroku tohto nálezu).

52. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu) a jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2021 (replika sťažovateľa k vyjadreniu krajského súdu a zúčastnenej osoby), teda 567,28 eur. Uvedenú sumu bolo potrebné navýšiť o daň z pridanej hodnoty na celkovú sumu 680,74 eur.

53. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je krajský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2022

Miloš Mad'ar
predseda senátu